

آدم بودن و آدم ماندن

■ سید ناصر هاشمی

نگاهی به کتاب «به زبان آدم»

نویسنده: عبدالله مقدمی

ناشر: سوره مهر

کتابخانه
سوره مهر
شماره اول

طریقی نقبی می‌زند تا پرچم طنزنویسی بر زمین نیفتد. مجموعه کتاب «به زبان آدم» از ۲۲ آیتم کوتاه تشکیل شده. موضوعاتی که کنار ما هستند و هر روز با آنها برخورد داریم و حتی با آنها زندگی می‌کنیم؛ ولی توجهی به آنها نداریم. شاید یکی از دلایلی که این کتاب را خواندنی کرده، همین انتخاب است؛ موضوعاتی ملموس و روزمره. کلیت کتاب در مورد آدم شدن و آدم بودن و آدم ماندن است. از موضوعات این مجموعه می‌توان به: چه طوری آدم باشیم، آدم موقع تماشای تلویزیون، آدم موقع درس خواندن، آدم موقع ورزش کردن، آدم موقع بازی کردن، آدم در اینترنت، آدم موقع فضولی، آدم در دعوا، آدم و تبلت، آدم فروشی و ... اشاره کرد.

«به زبان آدم» کتاب لاغری است که حوصله‌بر نیست و یکی از خوبی‌های این کتاب همین لاغری آن است؛ چون ممکن بود که در ورطه تکرار بیفتد و خواننده را اذیت کند.

در این وانفسای بی‌کتابی و بی‌تیراژی، پیدا کردن کتاب مناسب آن هم در زمینه طنز، کاری است به غایت مشکل. می‌گویم کاری است مشکل؛ چون یا طنزنویسان در ورطه تکرار و کلیشه افتاده‌اند یا طنزشان سطحی است و نمی‌شود رویشان اسم طنز گذاشت.

پیش‌تر که کتاب‌های عبید زاکانی یا نعمت‌اله جزایری یا فخرالدین علی صفی یا ... را می‌خواندم پیش خودم می‌گفتم طنز با اینها تمام می‌شود و با بودن اینها دیگر طنزنویسان نمی‌توانند کاری از پیش ببرند. بعدها کتاب‌های جمالزاده، پزشکزاد و ... به دستم رسید، گفتم هنوز طنز نمرده؛ ولی این‌جا آخرش است. دوباره نوشته‌های مرادی کرمانی، کیومرث صابری و شاگردانش را خواندم، متوجه شدم که طنزنویسان مانند رودخانه‌ای هستند که جریان دارند، فقط ممکن است در دوره‌ای با شدت بیشتر و زمانی آرام‌تر و ملایم‌تر به راه خود ادامه دهند؛ ولی جریان دارند و طنز را زنده نگه می‌دارند و به هر

این مجموعه قصد دارد راه و روش زندگی را به زبانی دیگر برای نوجوانان بازگو کند؛ زبانی که خشک و جدی نباشد تا نوجوان را نراند. به قول خود نویسنده: «هر چیزی غیر مستقیمش از مستقیمش بهتر است». موضوعاتی خوبی هم انتخاب کرده؛ موضوعاتی که ممکن است هر پدر و مادری نتواند آنها را به بچه اش بگوید.

نمک کتاب به اندازه است و شوخی هایش مناسب:

«... هر وقت جایی رفتید مهمانی و در آن جا چهارتا شیشه شکانید، به کله بی موی آقای میزبان بلندبلند خندیدید و پای چشم بچه شان را سیاه کردید و سر سفره به شیوه آدم های اولیه غذا خوردید و روی دیوار پذیرایی شان اثر هنری خلق کردید، بدانید و آگاه باشید که تازه توی مهمانی دارد بهتان خوش می گذرد».

خیلی صریح انتقاد می کند؛ ولی انتقادش نیشدار نیست:

«وقتی بابای آدم به آدم می گوید که برو از "بچه مردم" یاد بگیر، آدم لجش می گیرد دیگر. نمی گویند این بچه مردم از کجا آمده؟ بابای آدم او را کجا دیده؟ اصلاً بر فرض که من بچه مردم را پیدا کردم، چه چیزی را باید از او یاد بگیرم؟ ... یکهویی خب تربیتم را بسپارید به بچه مردم و خلاص».

اما گاهی استفاده بیش از حد از لغات غیر فارسی، خواننده را اذیت می کند. «فوروارد کردن مطلب، چت کردن، وای فای، موبایل، کامپیوتر و پلی استیشن و ...» یا استفاده از

این مجموعه قصد دارد راه و روش زندگی را به زبانی دیگر برای نوجوانان بازگو کند؛ زبانی که خشک و جدی نباشد تا نوجوان را نراند.

نام هایی که شاید برای جوان ها شناخته شده باشند؛ اما خیلی از نوجوان ها هنوز با آنها آشنایی ندارند: «رونالدو، مسی، زایتسف، بارسلونا، رئال، و...».

وقتی در کتاب غرق می شویم می بینیم با تمام این که عبدالله مقدمی گام هایش را خوب برداشته، اما در بعضی از سطور، از شوخی و

جک های اینترنتی فراتر نرفته:

«آدم در اینترنت: اگر برای دستشویی از اتاقتان بیرون آمدید و آنها پدر و مادر با چشم های گریان گفتند بچه ام چه قدر بزرگ شدی، باور نکنید و شما بگویید: "من اوچیک بابا مامانم" و سریعاً به اتاق خود برگردید». این موارد با این که خیلی اندک اند، اما باعث شده کتاب در زمره نوشته های ژورنالیستی قرار بگیرد. یعنی بعد از مدتی، دیگر خواندن این کتاب کسی را قفلک

نمی دهد؛ چون زمان، باعث از بین رفتن بار طنز بعضی از موضوعات شده است:

«با اختراع بازی کِلَش، همه آدم های روی زمین برای خودشان ملک و املاک و شهر و روستای آبادی دارند. یعنی آدم حاضر است نصف دست نداشته باشد، ولی یک کلون کامل داشته باشد ... آنها نمی دانند که با چه زحمت و عرق ریختنی این همه دیاموند و چیز میز مهم دیگر ذخیره کرده».

وقتی در کتاب غرق می شویم می بینیم با تمام این که عبدالله مقدمی گام هایش را خوب برداشته، اما در بعضی از سطور، از شوخی و جک های اینترنتی فراتر نرفته است. این موارد با این که خیلی اندک اند، اما باعث شده کتاب در زمره نوشته های ژورنالیستی قرار بگیرد.